

Visto o expediente CTG 17/2026, a instrutora do procedemento formula a seguinte proposta de resolución para a súa aprobación, se procede, pola Comisión da Transparencia.

Asunto: Reclamación en materia de acceso á información pública

Núm. Expediente: CTG 17/2026

Interesado:

Organismo: Concello de Monforte de Lemos

ANTECEDENTES

Primeiro. O 11.5.2026 a interesada interpuxo ante a Comisión da Transparencia de Galicia unha reclamación, ao amparo do disposto na disposición adicional quinta da Lei 1/2016, do 18 de xaneiro, de transparencia e bo goberno, contra o Acordo da Xunta de Goberno Local do Concello de Monforte de Lemos do 13.4.2026, polo que se inadmitiu a súa solicitude de acceso ao expediente completo relativo á construción dunha ponte sobre o río Cabe e conexións coas rúas Corredoira, Santa Clara e Paseo do Malecón.

Segundo. O 20.5.2026 a Comisión da Transparencia solicitou do Concello de Monforte de Lemos a remisión do expediente administrativo ao que deu lugar a solicitude de acceso, así como a emisión dun informe sobre a reclamación presentada.

Non consta a remisión do expediente e informe solicitados.

FUNDAMENTOS XURÍDICOS

Primeiro. Competencia

O artigo 24.1 da Lei 19/2013, do 9 de decembro, de transparencia, acceso á información pública e bo goberno (en diante, LTAIP), de carácter básico na súa práctica totalidade, establece que contra toda resolución expresa ou presunta en materia de acceso á información, poderá interpoñerse unha reclamación ante o *Consejo de Transparencia y Buen Gobierno*, con carácter potestativo e con carácter previo á súa impugnación en vía contencioso-administrativa.

A disposición adicional cuarta da LTAIP establece que a resolución da reclamación prevista no artigo 24 corresponderá, nos supostos de resolucións ditadas polas Administracións das Comunidades autónomas e o seu sector público, e polas entidades locais comprendidas no seu ámbito territorial, ao órgano independente que determinen as Comunidades Autónomas.

Pola súa banda, o artigo 28 da Lei 1/2016, do 18 de xaneiro, de transparencia e bo goberno (en diante, LTBG), establece que contra toda resolución expresa ou presunta en materia de acceso á información pública, poderá interpoñerse unha reclamación ante a Comisión da Transparencia, correspondendo a este órgano a súa resolución, de acordo co disposto no artigo 33 da mesma lei.

Ademais, a disposición adicional quinta da Lei 1/2016, do 18 de xaneiro, tamén atribúe á Comisión da Transparencia de Galicia a resolución das reclamacións en materia de acceso á información pública, no suposto de resolucións ditadas polas entidades locais de Galicia.

Segundo. Procedemento aplicable

O artigo 23.3 da citada LTBG establece que o procedemento de reclamación se axustará ao previsto nos números 2, 3, e 4 do artigo 24 da LTAIP.

Neste punto é importante considerar que o artigo 24.1 da LTAIP establece que as reclamacións en materia de acceso á información pública terán a consideración de substitutivas dos recursos administrativos, para os efectos do disposto no vixente artigo 112.2 da Lei 39/2015, do 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas (en diante, LPAC). Segundo este artigo 112.2 da LPAC:

“As leis poderán substituír o recurso de alzada, en supostos ou ámbitos sectoriais determinados, e cando a especificidade da materia así o xustifique, por outros procedementos de impugnación, reclamación, conciliación, mediación e arbitraje, ante órganos colexiados ou Comisións específicas non sometidas a instrucións xerárquicas, con respecto aos principios, garantías e prazos que a presente Lei recoñece ás persoas e aos interesados en todo procedemento administrativo”.

A configuración legal das reclamacións en materia de acceso á información pública coma un recurso substitutivo do recurso de alzada, de carácter potestativo, así coma o teor do artigo 112.2 *in fine* da LPAC, determinan xa a aplicación das previsións da LPAC en materia de recursos administrativos ao procedemento destas reclamacións. Así se establece, de feito, no artigo 24.3 da LTAIP, segundo o cal *“A tramitación da reclamación axustarase ao disposto en materia de recursos na Lei 30/1992, de 26 de novembro, de réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común”*¹.

Terceiro. Prazo para a interposición da reclamación

O artigo 24.2 da LTAIP prevé como *“A reclamación interporase no prazo dun mes a contar desde o día seguinte ao da notificación do acto impugnado ou*

¹ A referencia á Lei 30/1992, do 26 de novembro, do réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común, hoxe derogada, debe entenderse realizada á LPAC.

desde o día seguinte a aquel en que se produzan os efectos do silencio administrativo”, debendo considerarse neste punto que, de acordo co artigo 24.4 da mesma lei, para o caso de falta de resolución das solicitudes en prazo, estas se entenderán desestimadas.

Pois ben, as previsións do artigo 24.2 da LTAIP han de entenderse moduladas, no que atinxe ao prazo para a interposición da reclamación no caso de desestimación presunta da solicitude, polo previsto no artigo 122.1 da LPAC que, ao regular o prazo para a interposición do recurso de alzada, establece que “*Se o acto non fora expreso o solicitante e outros posibles interesados poderán interpoñer recurso de alzada en calquera momento a partir do día seguinte a aquel en que, de acordo coa súa normativa específica, se produzan os efectos do silencio administrativo*”. Respecto á inexistencia dun prazo preclusivo para reclamar contra as desestimacións presuntas en materia de acceso, tamén se pronunciou o Consejo de Transparencia y Buen Gobierno no Criterio interpretativo 1/2016.

Pois ben, segundo resulta da documentación que consta no expediente, a solicitude de acceso da interesada foi inadmitida mediante acordo da Xunta de Goberno Local do 13.4.2026. Deste xeito, a reclamación presentada o 11.5.2026 debe entenderse presentada en prazo ao non ter transcorrido o prazo máximo dun mes previsto no artigo 24.2 da LTAIP.

Cuarto. O dereito de acceso á información pública

A Constitución española establece no seu artigo 105 b) que a lei regulará o acceso dos cidadáns aos arquivos e rexistros administrativos, salvo no que afecte á seguridade e defensa do Estado, a pescuda dos delitos e a intimidade das persoas.

A este respecto a Sentenza do Tribunal Constitucional 164/2021, do 4 de outubro, indicou como este precepto non recolle unicamente un principio reitor da actuación das Administracións públicas, senón un auténtico dereito público subxectivo exercitable fronte a aquelas. Sinalou así a precitada sentenza:

«El art. 105 b) CE, encuadrado en el título IV, "Del Gobierno y de la Administración", incorpora un principio objetivo rector de la actuación de las administraciones públicas (art. 103.1 CE), derivado de exigencias de democracia y transparencia, así como un derecho subjetivo de las personas, ejercitable frente a las administraciones, con sujetos, objeto y límites definidos en el propio precepto constitucional, que fue desarrollado inicialmente en los arts. 35 h) y 37 de la Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de régimen jurídico de las administraciones públicas y del procedimiento administrativo común, y actualmente en la Ley 19/2013, de 9 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno.

(...)

A la vista de lo expuesto, debe señalarse que el acceso a la información integra el contenido de un derecho público subjetivo ejercitable frente a la administración que, no siendo absoluto, solo puede ser limitado por motivos predeterminados en la ley, en virtud de una previa ponderación de los intereses en juego. De este modo, la posibilidad de limitar el acceso a la información no constituye una potestad discrecional de la administración».

No mesmo sentido pronunciouse o Tribunal Supremo nas Sentenzas do 7.2.2023, rec. 8005/2021, e do 21.4.2023, rec. 350/2022, salientando tamén este Tribunal nas Sentenzas do 29.5.2024, rec. 1262/2023, e do 11.9.2025, rec. 7878/2024, a estreita relación do dereito de acceso á información pública coa transparencia na actuación administrativa e co principio de boa administración recollido no artigo 41 da Carta de Dereitos Fundamentais da Unión Europea.

Tratándose, xa que logo, o dereito de acceso dun auténtico dereito subxectivo da cidadanía fronte ás Administracións públicas, o artigo 13 d) da LPAC recolleu, coma un dereito das persoas nas súas relacións con elas, *“o dereito de acceso á información pública, arquivos e rexistros, de acordo co previsto na Lei 19/2013, de 9 de decembro, de transparencia, acceso á información pública e bo goberno e o resto do ordenamento xurídico”*.

Como sinala a exposición de motivos da LTAIP, o acceso á información pública debe ser un dos eixos fundamentais da acción política pois *“só cando a acción dos responsables públicos se somete a escrutinio, cando os cidadáns poden coñecer como se toman as decisións que lles afectan, como se manexan os fondos públicos ou baixo que criterios actúan as nosas institucións poderemos falar do inicio dun proceso no que os poderes públicos comezan a responder a unha sociedade que é crítica, esixente e que demanda participación dos poderes públicos”*.

Neste sentido o dereito de acceso á información pública vén atribuído a tódalas persoas (artigos 12 da LTAIP e 24.1 da LTBG), sen que estas teñan a obriga de motivar a súa solicitude de acceso á información (artigos 17.3 e 26.4 da LTBG).

E, respecto do que ha de entenderse por *“información pública”* o artigo 24.1 da LTBG, seguindo o disposto no artigo 13 da LTAIP, a define coma os contidos ou documentos, calquera que sexa o seu formato ou soporte, que obren en poder dalgún dos suxeitos incluídos no ámbito de aplicación da presente lei e que foran elaborados ou adquiridos en exercicio das súas funcións, engadindo que tamén se considerará información pública, a producida polas entidades que presten servizos públicos ou exerzan potestades administrativas, nos termos contemplados no artigo 4 da lei.

Deste xeito, a normativa de transparencia delimita o ámbito material do dereito a partir dun concepto amplo de información, que abrangue tanto documentos coma contidos específicos e se estende a todo tipo “*formato ou soporte*”. Ao mesmo tempo, acouta o seu alcance, esixindo a concorrencia de dous requisitos que determinan a natureza “*pública*” da información, cales son: a) que se atope “*en poder*” dalgún dos suxeitos obrigados, e b) que fose elaborada ou obtida “*no exercicio das súas funcións*”.

A amplitude no recoñecemento legal do dereito de acceso foi tamén recoñecida na Sentenza do Tribunal Supremo do 16.10.2017, rec. 75/2017, segundo a cal:

“en la Ley 19/2013 queda reconocido el derecho de acceso a la información pública como un auténtico derecho público subjetivo, al establecer que “Todas las personas tienen derecho a acceder a la información pública, en los términos previstos en el artículo 105.b) de la Constitución Española, desarrollados por esta Ley”(artículo 12); que la Exposición de Motivos de la Ley configura de forma amplia ese derecho de acceso a la información pública, del que son titulares todas las personas, y que podrá ejercerse sin necesidad de motivar la solicitud; que este derecho solamente se verá limitado en aquellos casos en que así sea necesario por la propia naturaleza de la información -derivado de lo dispuesto en la Constitución Española- o por su entrada en conflicto con otros intereses protegidos; y, en fin, que, en todo caso, los límites previstos se aplicarán atendiendo a un test de daño (del interés que se salvaguarda con el límite) y de interés público en la divulgación (que en el caso concreto no prevalezca el interés público en la divulgación de la información) y de forma proporcionada y limitada por su objeto y finalidad”.

Quinto. Análise do expediente

A interesada solicitou ao Concello de Monforte de Lemos o acceso ao expediente completo relativo ao proxecto de construción dunha ponte sobre o río Cabe e as conexións coas rúas Corredoira, Santa Clara e Paseo do Malecón.

Segundo refire a interesada na súa reclamación do 11.5.2026, o proxecto se remitiu á Confederación Hidrográfica do Miño – Sil para a súa autorización, dando lugar ao expediente A/27/49725 -2. Engade a reclamante que, no seno deste expediente, no trámite de información pública a Confederación Hidrográfica unicamente facilitou a documentación técnica do proxecto, sen incluír os antecedentes administrativos esenciais do procedemento que, refire a reclamante, necesariamente han de obrar no Concello de Monforte en canto promotor da obra. Velaí, engade a reclamante, que solicitase ao Concello o expediente completo relativo ao mencionado proxecto de construción.

No entanto, denuncia a reclamante que, mediante Acordo da Xunta de Goberno Local do Concello de Monforte de Lemos do 13.4.2026, o Concello inadmitiu a súa solicitude de acceso *“por considerar que (a solicitude) estaba dirixida a un órgano sen capacidade resolutoria, sen motivar que descoñecese o órgano competente nin indicar cal era, e sen resolver sobre o fondo da petición”*.

Pois ben, á hora de entrar a analizar o fondo da reclamación presentada pola interesada, é preciso salientar que o Concello de Monforte de Lemos, malia o requirimento efectuado o 20.5.2026, non chegou a remitir a esta Comisión o expediente administrativo ao que deu lugar a solicitude da interesada, nin tampouco un informe sobre a reclamación presentada.

Esta actuación do Concello de Monforte de Lemos comporta, entre outros aspectos, unha privación a este órgano do coñecemento de elementos de xuízo relevantes para analizar a reclamación presentada, o que obriga a esta Comisión á súa resolución tomando en consideración, exclusivamente, as circunstancias referidas pola interesada no seu escrito do 11.5.2026, co que a reclamante non achegou nin a súa solicitude de acceso nin o Acordo da Xunta de Goberno Local do 13.4.2026.

Tomando en consideración, xa que logo, os datos facilitados pola reclamante, cómpre salientar que, malia que a competencia para autorizar o proxecto, por mor da súa afectación sobre o demanio hidráulico, corresponde á Confederación Hidrográfica do Miño – Sil, esta circunstancia non empece a obriga do Concello de Monforte de Lemos de facilitar á interesada a información pública que obre no seu poder, relativa á construción da ponte metálica sobre o río Cabe e conexións coas rúas mencionadas pola reclamante, ben porque fose elaborada pola propia Administración municipal, ben porque fose adquirida polo Concello no exercicio das súas competencias.

Isto é, na medida na que a información solicitada obre en poder do Concello, ben porque foi por el elaborada ou porque a adquiriu no exercicio das súas competencias (artigo 13 da LTAIP), ha de facilitar esta información á reclamante, sen que poida opoñerse ao recoñecemento do dereito de acceso a circunstancia de que é a Confederación Hidrográfica, e non o Concello, o competente para outorgar a autorización para a construción da ponte.

Con base no que antecede, o xuízo desta Comisión debe ser favorable á estimación da reclamación presentada, procedendo recoñecer o dereito de acceso da reclamante á información solicitada.

En base aos feitos e fundamentos xurídicos anteriormente expresados, a Comisión da Transparencia, por unanimidade dos seus membros,

ACORDA

Primeiro: Estimar a reclamación presentada por
contra o Acordo da Xunta de Goberno Local do Concello de Monforte de Lemos do 13.4.2026.

Segundo: Instar ao Concello de Monforte de Lemos a que, no prazo máximo de 10 días hábiles, resolva a solicitude de acceso á información pública presentada pola reclamante, respectando previsións dos artigos 15 e ss. da LTAIP, e do 22 da LTAIP no que atinxe á formalización do acceso.

Terceiro: Instar ao Concello de Monforte de Lemos a que, no prazo máximo de 15 días hábiles, remita a esta Comisión da Transparencia unha copia da resolución notificada á persoa reclamante.

Contra esta resolución que pon fin á vía administrativa unicamente cabe, en caso de desconformidade, interpoñer recurso contencioso-administrativo no prazo de dous meses, contados dende o día seguinte ao da notificación desta resolución, ante a Sala do Contencioso Administrativo do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, de conformidade co previsto no artigo 10 da Lei 29/1998, do 13 de xullo, reguladora da xurisdición contencioso-administrativa.

Santiago de Compostela, na data da sinatura.

Andrés Lago Louro

Presidente da Comisión da Transparencia.